

Διαδικασία ΔΙΙΙ_1: Δημοσιονομικές διορθώσεις ελεγκτικών αρχών/ οργάνων

1. Σκοπός

Σκοπός της διαδικασίας είναι η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε μία πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής της από τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα της περιόδου 2021-2027, συνεπεία παρατυπιών που εντοπίζονται από ελεγκτικές αρχές/ όργανα.

2. Πεδίο εφαρμογής

Η διαδικασία εφαρμόζεται στην περίπτωση παρατυπιών που έχουν εντοπιστεί από:

- **Περίπτωση Α:** την Αρχή Ελέγχου (ως Αρχή Ελέγχου έχει οριστεί η ΕΔΕΛ)
- **Περίπτωση Β:** ελεγκτικές αρχές/ όργανα της ΕΕ
- **Περίπτωση Γ:** άλλες εθνικές ελεγκτικές αρχές

3. Θεσμικό Πλαίσιο

- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060: άρθρα 69, 70, 74, 77, 79, 103
- Νόμος 4914/2022: άρθρα 17, 18, 21, 42, 66, παρ. 3, περ. γ)
- ΚΥΑ 5483/30.01.2023 (Β' 390) (σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων)
- ΥΑ για σύστημα επιβαλλόμενων δημοσιονομικών διορθώσεων από την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ)

4. Περιγραφή

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Α: Δημοσιονομικές διορθώσεις συνεπεία παρατυπιών που έχουν εντοπισθεί από την Αρχή Ελέγχου (ΕΔΕΛ)

i. Διαπίστωση παρατυπίας κατά τη διενέργεια ελέγχου

Στην περίπτωση που, κατά τον έλεγχο της ΕΔΕΛ διαπιστώνεται παρατυπία, αυτή αναφέρεται στην Έκθεση προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση. Οι μη επιλέξιμες δαπάνες βαρύνουν τους πόρους του δικαιούχου σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 42 του ν. 4914/2022.

Η Έκθεση προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου, στην οποία προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση ή και ανάκτηση/ μείωση ορίου πληρωμών κοινοποιείται στον ελεγχόμενο δικαιούχο, στην οικεία ΔΑ/ΕΦ, στην ΕΥ Αρχή Πιστοποίησης και στην ΕΥΘΥΠΣ.

ii. Διαδικασία αντιρρήσεων, οριστικοποίηση Έκθεσης Ελέγχου και έκδοση Απόφασης

Ο ελεγχόμενος δικαιούχος, η ΔΑ/ΕΦ και οι άλλοι φορείς στους οποίους έχει κοινοποιηθεί η Έκθεση προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου, έχουν δικαίωμα να υποβάλουν, εγγράφως, αντιρρήσεις ή/ και παρατηρήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα κοινοποίησης σε αυτούς της έκθεσης ελέγχου. Στις περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίο η ΔΑ, για τη διαμόρφωση των σχετικών απαντήσεων, συνεργάζεται με τον ΕΦ.

Μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η Έκθεση προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου με τις τυχόν αντιρρήσεις ή και παρατηρήσεις των αρμόδιων φορέων εγκρίνεται από την ΕΔΕΛ και οριστικοποιούνται τα αποτελέσματα. Η οριστική Έκθεση Ελέγχου κοινοποιείται στους αρμόδιους φορείς, σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 4914/2022.

Εφόσον η οριστική Έκθεση Ελέγχου περιλαμβάνει παρατυπία, ο Υπουργός Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης της ΕΔΕΛ, προβαίνει στην έκδοση Απόφασης Δημοσιονομικής Διόρθωσης, η οποία κοινοποιείται στους αρμόδιους φορείς.

- Σε περίπτωση μεμονωμένης παρατυπίας, το ποσό της Απόφασης Δημοσιονομικής Διόρθωσης βαρύνει τους πόρους του δικαιούχου/λήπτη επιχορήγησης¹, και θα πρέπει να γίνει ανάκτηση ή μείωση ορίου πληρωμών.

Η αρμόδια ΔΑ/ΕΦ συντάσσει *Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων (Ε.2)*, μέσω του οποίου καταχωρίζει τη δημοσιονομική διόρθωση στο ΟΠΣ, μειώνοντας αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που είχαν καταχωρισθεί. Η προθεσμία για την καταχώριση του ΔΚΔ είναι τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από την παραλαβή από τη ΔΑ/ΕΦ της οριστικής Έκθεσης Ελέγχου της ΕΔΕΛ.

Εφόσον απαιτείται ανάκτηση για τις δαπάνες που δηλώνονται μετά τον έλεγχο της ΕΔΕΛ και δεν περιλαμβάνονται στις ελεγχθείσες δαπάνες της οριστικής Έκθεσης Ελέγχου, η ΔΑ/ΕΦ εισηγείται την έκδοση *Απόφασης Ανάκτησης (Ε.3_γ)* και εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις παρ. 5 έως 12 του άρθρου 7 της ΚΥΑ δημοσιονομικών διορθώσεων.

- Σε περίπτωση οριζόντιων δημοσιονομικών διορθώσεων (βλ. άρθρο 18, παρ. 7, περ. β του ν. 4914/2022) και δημοσιονομικών διορθώσεων λόγω συστημικών παρατυπιών, η ΕΔΕΛ προβαίνει στην έκδοση σχετικής απόφασης. Οι διορθώσεις καταχωρίζονται στο ΟΠΣ με ευθύνη της ΕΥ Αρχής Πιστοποίησης (καταχώριση ΔΚΔ), η οποία και ενημερώνει σχετικά τους φορείς διαχείρισης (ΔΑ/ΕΦ). Στις περιπτώσεις αυτές οι δημοσιονομικές διορθώσεις δεν βαρύνουν τους πόρους των δικαιούχων/ληπτών επιχορήγησης¹.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Β: Δημοσιονομικές διορθώσεις συνεπεία παρατυπιών που έχουν εντοπισθεί από ελεγκτικές αρχές/όργανα της ΕΕ, μέσω σχετικών ελέγχων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους

ι. Διαπίστωση παρατυπίας κατά τη διενέργεια ελέγχου

Στις περιπτώσεις που διαπιστώνονται παρατυπίες, σε πορίσματα ελέγχων ελεγκτικών αρχών/οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτά αποστέλλονται στους αρμόδιους φορείς για την υποβολή αντιρρήσεων, σύμφωνα με τις διαδικασίες και προθεσμίες που καθορίζονται από την ελεγκτική αρχή/όργανο.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση που στα πορίσματα περιλαμβάνονται συστάσεις με ή χωρίς δημοσιονομικές επιπτώσεις που απευθύνονται σε φορέα (όπως δικαιούχο, φορέα που εμπλέκεται στην υλοποίηση της πράξης), στον οποίο δεν αποστέλλεται το προσωρινό πόρισμα ελέγχου από την αρχή/όργανο που διεξήγαγε τον έλεγχο, είναι ευθύνη της ΔΑ/ΕΦ να ενημερώσει σχετικά και έγκαιρα τον φορέα, ώστε να μπορεί να υποβάλει αντιρρήσεις. Η ενημέρωση αυτή δύναται να περιλαμβάνει μόνο το μέρος του πορίσματος που αφορά στον εν λόγω φορέα και όχι το σύνολό του, ενώ θα πρέπει να κάνει αναφορά στην εμπιστευτικότητα του πορίσματος έως ότου περατωθεί η διαδικασία παρακολούθησης από την αρχή/όργανο που διεξήγαγε τον έλεγχο².

¹ Διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 66 του ν. 4914/2022 (ειδικότερα η αναφορά στην παρ. 5 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014), ο υπόχρεος σε ανάκτηση φορέας δύναται να διαφέρει από τον δικαιούχο, εφόσον ο λήπτης της επιχορήγησης ή της χρηματοδότησης δεν είναι ο δικαιούχος και η παρατυπία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη του λήπτη (και όχι του δικαιούχου).

² Η αναφορά στην εμπιστευτικότητα και στον χειρισμό από τα κράτη-μέλη της διαβίβασης σε άλλους φορείς, κατά κανόνα περιλαμβάνεται στο διαβιβαστικό του πορίσματος ελέγχου από την αρχή/όργανο της ΕΕ ή/και στο εισαγωγικό μέρος του πορίσματος.

ii. Διαδικασία αντιρρήσεων, οριστικοποίηση πορισμάτων ελέγχου και έκδοση Απόφασης

Ο δικαιούχος, η ΔΑ/ΕΦ και οι άλλοι φορείς στους οποίους έχουν κοινοποιηθεί τα πορίσματα ελέγχων, έχουν δικαίωμα να υποβάλουν αντιρρήσεις ή και παρατηρήσεις, σύμφωνα με τις διαδικασίες και προθεσμίες που καθορίζονται από την ελεγκτική αρχή/όργανο.

Σε περίπτωση που πόρισμα ελέγχου αφορά στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 21-27, τη σύνταξη των απαντήσεων στον εν λόγω έλεγχο συντονίζει η ΕΥΘΥΠΣ, η οποία συνεργάζεται με τη ΔΑ/ΕΦ, και κατά περίπτωση με τις αρμόδιες Υπηρεσίες της ΕΑΣ, την ΕΥ Αρχή Πιστοποίησης και την ΕΔΕΛ.

Σε περίπτωση πορίσματος ελέγχου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, τη διατύπωση θέσεων των Ελληνικών Αρχών στην απάντηση συντονίζει η ΕΥ Αρχή Πιστοποίησης.

Εφόσον από το οριστικό πόρισμα ελέγχου προκύπτει παρατυπία, με βάση την αντίστοιχη δημοσιονομική επίπτωση που καταγράφεται στο πόρισμα, η αρμόδια ΔΑ/ΕΦ συντάσσει **Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων κατηγορίας 1_Ε**, μέσω του οποίου καταχωρίζει τη δημοσιονομική διόρθωση στο ΟΠΣ το συντομότερο δυνατόν, μειώνοντας αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που είχαν καταχωρισθεί.

Στην περίπτωση που απαιτείται ανάκτηση ή μείωση ορίου πληρωμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 42 του ν. 4914/2022, η ΔΑ/ΕΦ εισηγείται στο αρμόδιο όργανο του άρθρου 8 της ΚΥΑ Δημοσιονομικών Διορθώσεων την έκδοση *Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Μείωσης Ορίου Πληρωμών (Ε.3_α)* ή *Απόφασης Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Ανάκτησης (Ε.3_β)*. Η *Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Ανάκτησης (Ε.3_β)*, που αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης του χρέους, ή η *Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Μείωσης Ορίου Πληρωμών (Ε.3_α)* κοινοποιείται στον δικαιούχο³, στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στην Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων», καθώς και στην αρμόδια Διαχειριστική Αρχή εφόσον η απόφαση εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του ΕΦ.

Σε περίπτωση *Απόφασης Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Ανάκτησης (Ε.3_β)*, ενεργοποιείται η *Διαδικασία ΔΙΙΙ_2: Ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών*.

Όταν από τα οριστικά πορίσματα ελέγχου προκύπτουν οριζόντιες δημοσιονομικές διορθώσεις, αυτές εφαρμόζονται με ευθύνη της ΕΥ Αρχής Πιστοποίησης (καταχώριση ΔΚΔ στο ΟΠΣ), η οποία και ενημερώνει σχετικά τους φορείς διαχείρισης (ΔΑ/ΕΦ).

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Γ: Δημοσιονομικές διορθώσεις συνεπεία παρατυπιών που έχουν εντοπισθεί από άλλες εθνικές ελεγκτικές αρχές

Στις περιπτώσεις που εντοπίζονται παρατυπίες (με ή χωρίς πρόθεση) σε συγχρηματοδοτούμενα έργα από άλλες (εκτός της ΕΔΕΛ) αρμόδιες εθνικές ελεγκτικές αρχές η αρμόδια ΔΑ δύναται να επιβάλει δημοσιονομική διόρθωση. Εάν ο φορέας διαχείρισης είναι ΕΦ, για τον προσδιορισμό του ποσού της δημοσιονομικής διόρθωσης συνεργάζεται με την αρμόδια ΔΑ και στη συνέχεια προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες.

Στην περίπτωση επιβολής δημοσιονομικής διόρθωσης, η ΔΑ/ΕΦ συμπληρώνει Έκθεση Διοικητικής Εξέτασης, στην οποία αναφέρει τουλάχιστον:

- i. τα στοιχεία της πράξης/ υποέργου και του δικαιούχου,

³ εγγράφως ή ηλεκτρονικά ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο, το οποίο καθιστά εφικτό τον ακριβή προσδιορισμό της ημέρας και ώρας της λήψης του από τον παραλήπτη (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ΟΠΣ/ ΟΠΣΚΕ ή άλλο κατάλληλο μέσο) - βλ. παρ. 9 του άρθρου 1 της ΚΥΑ Δημοσιονομικών Διορθώσεων

- ii. τα στοιχεία του ευρήματος (κωδικοποιημένο εύρημα με βάση τη λίστα του ΟΠΣ και εξειδίκευση ευρήματος, ώστε να αποτυπώνεται ο λόγος για τον οποίο η δαπάνη κρίνεται μη επιλέξιμη ή παράτυπη),
- iii. το ποσό της διόρθωσης,
- iv. το είδος και το ποσό της ενέργειας - ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού ή μείωση ορίου πληρωμών του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ - που προτείνεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 42 του ν. 4914/2022, καθώς και τον υπόχρεο φορέα στην ενέργεια αυτή,
- v. τη δυνατότητα του Δικαιούχου να υποβάλει αντιρρήσεις εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή της Έκθεσης.

Η Έκθεση Διοικητικής Εξέτασης, σε αυτή τη φάση, είναι προσωρινή και ο δικαιούχος δύναται να υποβάλλει αντιρρήσεις, οπότε ακολουθούνται κατ' αντιστοιχία τα βήματα που περιγράφονται στη *Διαδικασία ΔΙΙ_8 Επιτόπια Επαλήθευση (Ενότητες 4.6 έως 4.8)*.

Σημειώνεται ότι ειδικά στην περίπτωση αυτή (παρατυπιών που έχουν εντοπιστεί από άλλες ελεγκτικές αρχές), εφόσον απαιτείται να καταχωριστεί ΔΚΔ, η κατηγορία του είναι η **1_4**.

Επιπλέον, η ΔΑ εξετάζει την αναγκαιότητα για την υιοθέτηση και άλλων προληπτικών ή/ και διορθωτικών μέτρων από την ίδια ή/και από τον αρμόδιο ΕΦ (π.χ. επαληθεύσεις σε άλλες πράξεις του ίδιου δικαιούχου).

Η ΕΥΘΥΠΣ εξετάζει την αναγκαιότητα εφαρμογής ενεργειών για πρόληψη ανάλογων περιστατικών σε επίπεδο ΣΔΕ.

Παρακολούθηση υποθέσεων «υπόνοιας απάτης» και διαπίστωση απάτης (Follow up)

Η ΕΑΔ/ΑFCOS παρακολουθεί την έκβαση κάθε υπόθεσης «υπόνοιας απάτης» που είχε εντοπιστεί από εθνική ελεγκτική αρχή. Στο πλαίσιο αυτό, προωθεί στις αρμόδιες Δομές του ΣΔΕ (αρμόδια ΔΑ και ΕΦ, ΕΥ Αρχή Πιστοποίησης, ΕΔΕΛ και ΕΥΘΥΠΣ), τη σχετική τελεσίδικη Απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου που επιβεβαιώνει ή όχι την ύπαρξη απάτης.

Σε περίπτωση διαπιστωμένης απάτης από τη δικαστική αρχή, η ΔΑ/ΕΦ προβαίνει σε Ανάκληση της Απόφασης Ένταξης, με ενεργοποίηση της σχετικής *Διαδικασίας ΔΙΙ_13* ή σε Ανάκληση της Απόφασης Χρηματοδότησης, με ενεργοποίηση της *Διαδικασίας ΔΙΙ_13_ΚΕ*.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η ανακοίνωση παρατυπιών στην ΕΕ γίνεται κατά τα προβλεπόμενα στη Διαδικασία «ΔΙΙΙ_3: Αναφορά Παρατυπιών στην ΕΕ».

5. Σχετικά έντυπα

Στη Διαδικασία αυτή, δύναται να χρησιμοποιηθούν τα τυποποιημένα έντυπα:

Κωδικός	Περιγραφή
E.2	Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων
E.3_a	Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Μείωσης Ορίου Πληρωμών
E.3_β	Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης και Ανάκτησης
E.3_γ	Απόφαση Ανάκτησης